

Dansk Forsikrings ret

7. udgave

Preben Lyngsø

Jurist- og
Økonomforbundets
Forlag

Dansk Forsikringsret
7. udgave, 1. oplag
© 1994 Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1994
ISBN 87-574-0678-5

Forord

I de første udgaver af »Dansk forsikringsret« havde bogen karakter af en »Indledning til forsikringsretten«. Men bogen skiftede karakter.

Senere udgaver havde karakter af en »Lærebog i forsikringsret«.

Med denne udgave har det været tanken at fortsætte udviklingen og skrive en »Håndbog i forsikringsret«.

Trods de mange ændringer, der er sket, siden bogen udkom første gang for snart 30 år siden, kan det ikke udelukkes, at der er enkelte uændrede sætninger tilbage fra dengang.

Domsregisteret er udarbejdet af Jesper Buhl og Jacob Bjerregaard Nielsen. Jesper Buhl har renskrevet registreret.

Der er ikke taget hensyn til materiale fremkommet efter den 1. juli 1994.

August 1994

Preben Lyngsø

Indholdsfortegnelse

Kap. 1. Ide, teknik og organisation	1
1.1. Risiko og minimering af risiko	1
1.2. Risk management og forsikring	1
1.3. Forsikringens teknik	2
1.4. Organisation	3
1.4.1. Forsikringsselskaber	3
1.4.2. Aktieselskaber	3
1.4.3. Gensidige selskaber	4
1.4.4. Den praktiske virkelighed	4
Kap. 2. Historie	5
2.1. Det historiske perspektiv	5
2.2. Enkeltforsikring	5
2.2.1. Middelalderen	5
2.2.2. Søforsikring	7
2.2.3. Brandforsikring	8
2.2.4. Livsforsikring	8
2.2.5. Ansvarsforsikring	8
2.2.6. Ulykkes- og sygeforsikring	10
2.2.7. Nyere tid	11
2.3. Kombineret forsikring	12
2.4. All risk-forsikring	12
Kap. 3. Funktion	14
3.1. Tryghed	14
3.2. Skadesforebyggelse	14
3.2.1. Sikkerhedsforholdsregler	14
3.2.2. Tilsyn	15
3.2.3. Lægeundersøgelser	15

3.2.4. Almindelig virksomhed	16
3.2.5. Særlig virksomhed	16
3.3. Kreditgrundlag	17
3.4. Erstatningsretten	18
3.4.1. Ansvarsforsikring	18
3.4.2. Tingsforsikring	20
3.4.3. Arbejdsskadeforsikring	20
Kap. 4. Forsikringslovgivningen	21
4.1. Forsikringsaftaleloven	21
4.2. Lovens karakter	21
4.3. Lovens område	22
4.3.1. Forsikringsaftaler	22
4.3.2. Genforsikring, coassurance, pools	24
4.3.3. Arbejdsskadeforsikring	25
4.3.4. Socialforsikring	26
4.3.5. Patientforsikring	27
4.4. Lovens systematik og terminologi	27
4.4.1. Systematik	27
4.4.2. Skadesforsikring	27
4.4.3. Summaforsikring, personforsikring	28
4.4.4. Forsikringstageren og den sikrede	29
4.4.5. Forsikringsydelse og forsikringssum	30
4.5. Lovens fravigelighed	31
4.5.1. Fravigelige og ufravigelige regler	31
4.5.2. Ufravigelige regler og risikoafgrænsning	32
4.6. Lovens revision, Norden og EU	33
4.7. Lov om forsikringsvirksomhed	35
4.7.1. Historie	35
4.7.2. EU-direktiverne	35
4.7.3. Formål	36
4.7.4. Koncession	36
4.7.5. Tilsyn	36
4.7.6. Offentlighed	37
4.8. Anden lovgivning	37
Kap. 5. International privatret	38
5.1. FAL, geografisk afgrænsning	38
5.2. Udenlandske forsikringsselskaber	39
5.3. EU-direktiverne, Romkonventionen	39

5.4. Risikolandets lov	40
5.5. Valgmuligheder	40
5.6. Frit lovvalg	41
5.6.1. Store ricisi	41
5.6.2. Massericisi	41
5.6.3. Livsforsikring	42
5.7. Ordre public, ufravigelige regler	43
5.8. Vedtagelsesproblemet	44
Kap. 6. Forsikringsaftalen	45
6.1. Forsikringsbegæringen	45
6.2. Selskabets tilbud, brochurer mv	46
6.3. Forsikringstagerens fortrydelsesret	47
6.4. Pligt til at tegne forsikring	49
6.4.1. Begrundelse	49
6.4.2. Pligt ifølge lov	49
6.4.3. Pligt ifølge aftale	52
6.4.4. Pligt ifølge sædvane	53
6.5. Selskabets beslutningsproces, usaglige hensyn	54
6.6. Forsikringspolice	56
6.7. Tilbagekaldelse af forsikringspolice	57
6.8. Pligt til at udstede forsikringspolice	58
6.9. Forsinkelse med udstedelse af forsikringspolice	60
6.10. Uoverensstemmelse mellem forsikringspolice og begæring	60
6.10.1. Baggrunden for problemet	60
6.10.2. Det teoretiske udgangspunkt	61
6.10.3. Uoverensstemmelse til skade for forsikringstageren	61
6.10.4. Uoverensstemmelse til fordel for forsikringstageren	64
Kap. 7. Forsikringsvilkårene	68
7.1. Police og forsikringsvilkår	68
7.2. Individuelle forsikringsvilkår og standardvilkår	68
7.3. Forsikringsvilkår som adhæsionskontrakter og agreed documents	69
7.4. Udarbejdelse af forsikringsvilkår	70
7.5. Fortolkning af forsikringsvilkår	71
7.5.1. Forsikringsvilkår som adhæsionskontrakter	71

7.5.2. Naturlig sproglig fortolkning	71
7.5.3. Uklarhedsreglen	72
7.5.4. Formålsbestemt fortolkning	74
7.5.5. Lovbestemt fortolkning	75
7.6. Tilsidesættelse af forsikringsvilkår	76
7.6.1. Aftaleloven § 36	76
7.6.2. Markedsføringsloven, god forsikringspraksis	78
7.6.3. Usædvanlige eller særligt byrdefulde vilkår	78
7.7. Ændring af forsikringsvilkår	79
Kap. 8. Assurandører, forsikringsmæglere, rådgivningsansvar	84
8.1. Assurandører	84
8.2. Assurandørens stillingsfuldmagt	85
8.3. Accept af forsikringsbegæring	86
8.4. Fortolkning af forsikringsvilkår	88
8.5. Præmieberegning	90
8.6. Afkald på rigtige risikooplysninger (FAL §§ 4-7)	91
8.7. Afkald på sikkerhedsforholdsregler (FAL § 51)	92
8.8. Skadesanmeldelse mv (FAL § 21 mv)	94
8.9. Assurandørens urigtige oplysninger	96
8.10. Forsikringsmæglere	97
8.11. Rådgiveransvar	100
8.12. Enkelte tilfælde	100
Kap. 9. Risikooplysninger	104
9.1. Den historiske baggrund	104
9.2. Spørgsmålene i forsikringsbegæringen	104
9.3. Tavshedspligt	105
9.4. Hvornår skal der gives oplysninger?	106
9.5. Oplysningspligt eller svarpligt? – FAL § 7	107
9.6. Hvornår foreligger der overtrædelse af svarpligten?	109
9.7. Svigagtigt urigtige oplysninger – FAL § 4	110
9.8. Andre urigtige oplysninger i ond tro – FAL § 6	114
9.8.1. Reglen om ansvarsfrihed – FAL § 6, stk. 1	114
9.8.2. Prorataregel – FAL § 6, stk. 2	117
9.8.3. Kausalitetsreglen – FAL § 6, stk. 3	121
9.8.4. Retten til præmie	122
9.8.5. Særlig om livsforsikring – Anfægtelighedsregel	123
9.9. Urigtige oplysninger i god tro – FAL § 5, stk. 1	123
9.9.1. Almindelige tilfælde	123

9.9.2. Assurandørens medvirken	126
9.9.3. Opsigelsesret – FAL § 5, stk. 2	127
9.10. Korrigerende af urigtige oplysninger	128
9.11. Oplysninger givet af en anden end forsikringstageren – Identifikation	129
9.12. Beskrivelse af oplysninger i policen – FAL § 10, stk. 3	132
9.13. Tab af beføjelser	133
9.13.1. Reklamationspligt – FAL § 8	133
9.13.2. Viden om urigtige oplysninger – FAL § 9, 1. led	134
9.13.3. Betydningsløse urigtige oplysninger – FAL § 9, 2. led	136
Kap. 10. Forsikringstiden	137
10.1. Forsikringstidens begyndelse	137
10.1.1. Aftaler om forsikringstidens begyndelse	137
10.1.2. Lovregler om forsikringstidens begyndelse – FAL § 11	138
10.1.3. Lovpligtig forsikring	139
10.2. Forsikringstiden og forsikringsbegivenheden	140
10.2.1. Skadesårsagsprincippet	140
10.2.2. Forsikringsbegivenheden og faren for forsikringsbegivenheden	142
10.2.3. En eller flere forsikringsbegivenheder	143
10.2.4. Serieskadeklausul	145
10.2.5. Skadesvirkningsprincippet	145
10.2.6. »Claims made«	146
10.3. Forsikringstidens ophør	147
10.3.1. Ophør på grund af opsigelse	147
10.3.2. Ophør på grund af bortfald af interesse	153
10.3.3. Ophør på grund af bortfald af fare	156
10.3.4. Ophør på grund af undladt præmiebetaling	157
10.4. Forsikringstidens forlængelse – FAL § 31	158
Kap. 11. Præmien	161
11.1. Præmiens størrelse	161
11.2. Stempelafgift og gebyrer	161
11.3. Forfaldstiden – FAL § 12	162
11.4. Betalingssted og betalingsmåde	163
11.5. Påkrav og påmindelse om præmiebetaling	165

11.6. Adresse og adresseændring	167
11.7. Henstand og lignende	170
11.8. Opsigelse på grund af undladt præmiebetaling – FAL § 13	172
11.8.1. FAL § 13 – lovens tekst	172
11.8.2. Opsigelse hvor første præmie ikke er betalt ..	172
11.8.3. Opsigelse hvor en senere præmie ikke er betalt	173
11.8.4. Bygningsbrandforsikring	175
11.8.5. Livsforsikring	175
11.9. Forsikringstidens ophør på grund af undladt præmie- betaling – FAL § 14	176
11.9.1. FAL § 14 – lovens tekst	176
11.9.2. Forsikringsvilkårene	177
11.9.3. Bygningsbrandforsikring	177
11.9.4. Forsikringstidens genindtræden	178
11.10. Forsikringsaftalens ophør på grund af undladt præmiebetaling – FAL § 15	179
11.11. Selskabets ret til præmie – FAL § 16	180
Kap. 12. Forsikringsbegivenheden, dens årsager og følger	183
12.1. Forsikringsbegivenheden	183
12.2. Beviset for forsikringsbegivenheden	184
12.3. Forsikringsbegivenhedens årsager	185
12.4. Årsagskonkurrence	186
12.5. Samvirkende skadesårsager	187
12.5.1. Hovedårsagslæren	187
12.5.2. Fordelingslæren	189
12.6. Forsikringsbegivenhedens følger	190
12.6.1. Det teoretiske udgangspunkt	190
12.6.2. Naturlige følger	191
12.6.3. Tyveri af betalingskort og lign	192
12.6.4. Tyveri af nøgler – Udskiftning og omstilling af låse	195
12.6.5. Ting der ikke omfattes af forsikringen	198
12.6.6. Interesser der ikke omfattes af forsikringen ..	198
12.6.7. Ikke-naturlige følger – Adækvans og rimelighed	199
Kap. 13. Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	201
13.1. Forsæt (Dolus)	201
13.1.1. FAL § 18, stk. 1	201

13.1.2. Begrebet forsæt	201
13.1.3. Bevisbyrden for forsæt	203
13.1.4. Følger af forsætlige handlinger	205
13.1.5. Børn – FAL § 19, stk. 1, 1. led	209
13.1.6. Psykisk handicappede	211
13.1.6.1. FAL § 19, stk. 1, 2. led	211
13.1.6.2. Sindssygdom (Psykose)	212
13.1.6.3. Åndssvaghed (Oligofreni)	214
13.1.6.4. Forbigående sindsforvirring og lignende tilstand	215
13.1.7. Afværgehandlinger	216
13.1.7.1. FAL § 19, stk. 2	216
13.1.7.2. Afværgehandlinger og nego- tiorum gestio	218
13.1.7.3. Afværgehandlinger og rednings- foranstaltninger	220
13.2. Grov uagtsomhed (Culpa lata)	223
13.2.1. FAL § 18, stk. 2, 1. pkt	223
13.2.2. Begrebet grov uagtsomhed	224
13.2.3. Individuel bedømmelse	231
13.2.4. Selvforskyldt beruselse som grov uagtsomhed	231
13.2.5. Vilkårsbestemmelser om grov uagtsomhed ..	232
13.2.6. Bevisbyrden for grov uagtsomhed	234
13.2.7. Børn – Psykisk handicappede – Afværgehandlinger	237
13.2.8. Livsforsikring	237
13.2.9. Ansvarsforsikring	238
13.3. Simpel uagtsomhed (Culpa levis)	238
13.3.1. FAL § 20, 1. pkt	238
13.3.2. Begrebet simpel uagtsomhed	239
13.3.3. Individuel bedømmelse	241
13.3.4. Bevisbyrde for simpel uagtsomhed	241
13.3.5. Afkortning i erstatning – FAL § 20 2. pkt. 2. led	242
13.4. Selvforskyldt beruselse	242
13.4.1. FAL § 20, 2. pkt 1. led	242
13.4.2. Begrebet selvforskyldt beruselse	243
13.4.3. Individuel bedømmelse	245

13.4.4. Vilkårsbestemmelser om selvforskyldt beruselse	246
13.4.5. Bevisbyrden for selvforskyldt beruselse	247
13.4.5.1. Det generelle princip	247
13.4.5.2. Måling af alkoholpromillen	247
13.4.5.3. Promillens størrelse – Den juridiske teori	250
13.4.5.4. Almindelige tilfælde	253
13.4.5.5. Færdselssager	254
13.4.5.6. Andre årsagsmuligheder	259
13.4.5.7. Manglende alkoholpromille	259
13.4.6. Børn – Psykisk handicappede – Afværge-handlinger	260
13.5. Tredjemands fremkaldelse af forsikringsbegivenheden – Identifikation	261
13.5.1. Hovedreglen	261
13.5.2. Brandforsikring	262
13.5.3. Livsforsikring	262
13.5.4. Forsikringsvilkår om identifikation	263
13.5.4.1. Det generelle princip	263
13.5.4.2. Familieforsikring – Tyveri og hærværk	264
13.5.4.3. Familieforsikring – Erstatningsansvar	265
13.5.4.4. Autokaskoforsikring	266
13.5.5. Arbejdsforhold	266
13.5.6. Selskabsforhold	267
13.5.7. Faktisk interessefællesskab – Papirløse samlivsforhold	268
13.5.8. Samejeforhold	269
13.5.9. Overladelse af dispositionsadgang	270
Kap. 14 Fareforøgelse	271
14.1. Den historiske udvikling	271
14.1.1. Fareforøgelse og risikooplysninger	271
14.1.2. Fareforøgelse og bristende forudsætninger ..	272
14.2. Fareforøgelse ved skadesforsikring	274
14.2.1. Fareforøgelse med den sikredes vilje eller viden – FAL § 45	274
14.2.2. Virkning af fareforøgelse med den sikredes viden og vilje	279

14.2.1. Reglen om ansvarsfrihed – FAL § 45, stk. 1	279
14.2.2.2. Proratareglen – FAL § 45, stk. 2 ..	280
14.2.2.3. Kausalitetsreglen – FAL § 45, stk. 3	281
14.2.2.4. Opsigelsesret mv – FAL § 47	281
14.2.3. Fareforøgelse med tredjemands vilje eller viden – Identifikation	281
14.3. Fareforøgelse ved livsforsikring	282
14.3.1. Den historiske baggrund	282
14.3.2. FAL § 99	282
14.3.3. Professionel sport og farlig sport	283
14.3.4. Krig, krigslignende tilstand og krigstjeneste	285
14.3.4.1. Krigsklausuler	285
14.3.4.2. Begreberne krig, krigslignende tilstand og krigstjeneste	286
14.4. Fareforøgelse ved ulykkes- og sygeforsikring – FAL § 121	289
14.5. Fareforøgelse og objektiv ansvarsfraskrivelse	293
14.6. Fareforøgelse og fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	294
Kap. 15. Sikkerhedsforholdsregler	295
15.1. Sikkerhedsforholdsregler og den sikredes handlefrihed	295
15.2. Sikkerhedsforholdsregler ved skadesforsikring – FAL § 51	295
15.2.1. Den sikredes overtrædelse af sikkerhedsforholdsregler	295
15.2.2. Virkningerne af den sikredes overtrædelse af sikkerhedsforholdsregler	299
15.2.2.1. Bevis for overtrædelse	299
15.2.2.2. Forsætlig og uagtsom overtrædelse	299
15.2.2.3. Årsagsforbindelse	301
15.2.2.4. Selskabets viden om overtrædelse	302
15.2.2.5. Reklamationspligt	302
15.2.2.6. Opsigelse	303
15.2.3. Tredjemands overtrædelse af sikkerhedsforholdsregler – Identifikation	304
15.3. Sikkerhedsforholdsregler ved livsforsikring	306
15.4. Sikkerhedsforholdsregler ved ulykkes- og sygeforsikring	307
15.4.1. FAL § 124	307

15.4.2. Forholdet til reglerne ved skadesforsikring . . .	307
15.5. Sikkerhedsforholdsregler og fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	310
15.6. Sikkerhedsforholdsregler og fareforøgelse	311
Kap. 16. Redningsforanstaltninger	312
16.1. Karakteristik af reglerne om redningsforanstaltninger	312
16.2. Redningsforanstaltninger ved skadesforsikring, FAL § 52, stk. 1, 1. pkt.	313
16.2.1. Den sikredes undladelse af at foretage redningsforanstaltninger	313
16.2.2. Virkningerne af den sikredes undladelse af at foretage redningsforanstaltninger	316
16.2.2.1. Bevis for overtrædelse	316
16.2.2.2. Årsagsforbindelse – FAL § 52, stk. 2	317
16.2.3. Tredjemands undladelse af at foretage redningsforanstaltninger – Identifikation	319
16.2.4. Omkostningerne ved den sikredes rednings- foranstaltninger	319
16.2.4.1. Forsvarlige redningsforanstaltninger	319
16.2.4.2. Ekstraordinære foranstaltninger . . .	320
16.2.4.3. Begivenheder selskabet hæfter for . .	320
16.2.4.4. Umiddelbar fare – Almindelige til- fælde	321
16.2.4.5. Udskiftning og omstilling af låse . .	322
16.2.4.6. – Tredjemands retsstilling	323
16.2.4.7. Forsikringsvilkår om redningsforan- staltninger	325
16.3. Redningsforanstaltninger ved livsforsikring	325
16.4. Redningsforanstaltninger ved ulykkes- og syge- forsikring	326
16.4.1. FAL § 124	326
16.4.2. Forholder til reglerne ved skadesforsikring . .	326
16.5. Redningsforanstaltninger og fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	327
16.6. Redningsforanstaltninger og sikkerhedsforholdsregler	327
Kap. 17. Anmeldelse af forsikringsbegivenheden	328
17.1. Den sikredes undladelse af at anmelde forsikrings- begivenheden	328

17.1.1. Almindelige regler – FAL § 21, stk 1	328
17.1.2. Virkningerne af undladt anmeldelse	330
17.1.2.1. Bevis for anmeldelse	330
17.1.2.2. Årsagsforbindelse – FAL § 21, stk. 2, 1. pkt	331
17.1.2.3. Bevislempelse – FAL § 21, stk. 2, 2. pkt	332
17.1.2.4. Forsikringsvilkår som anmeldelse	333
17.2. Tredjemands undladelse af at anmelde forsikrings- begivenheden – Identifikation	334
17.3. Selskabets bekræftelse – Dækningstilsagn	335
17.3.1. Hovedreglen	335
17.3.2. Selskabets fejltagelse og god tro	336
17.3.3. Nye argumenter eller anbringender	336
Kap. 18. Forsikringsbare interesser	338
18.1. Interessen ved skadesforsikring	338
18.1.1. Begrebet interesse	338
18.1.2. Hvornår skal interessen være til stede?	339
18.1.3. Lovlige og ulovlige interesser	339
18.1.4. Økonomiske og ikke-økonomiske interesser . .	342
18.2. Interessen ved summaforsikring	343
Kap. 19. Skadesopgørelse	345
19.1. Grundprincippet for skadesopgørelse	345
19.1.1. Genanskaffelsesprisen	345
19.1.2. Salgsprisen	345
19.1.3. Berigelsesforbudet	345
19.2. Kapitalinteresse og afkastningsinteresse (Lucrum cessans)	346
19.3. Takseret police	347
19.3.1. Almindelige regler – FAL § 39, stk. 2	347
19.3.2. Takseret police ved søforsikring	349
19.4. Fordele af forsikringsbegivenheden – Compensatio lucri cum damno	349
19.5. Den praktiske fremgangsmåde – Taksator og assurandør	350
19.6. Den sikredes medvirken ved skadesopgørelsen – FAL § 22	351
19.7. Assurancesvig – FAL § 23	353

19.7.1. Den sikredes assurancesvig	353
19.7.2. Tredjemands assurancesvig – Identifikation	354
Kap. 20. Erstatning in natura	355
20.1. Den almindelige regel	355
20.2. Selskabets rabatmuligheder	356
20.3. Opfyldelse in natura umulig	356
20.4. Tidspunktet for opfyldelse in natura	357
20.5. Genopdukning af bortkomne ting	358
Kap. 21. Erstatning for totalskade	359
21.1. Genanskaffelsesprisen – FAL § 37, stk. 1	359
21.2. Ting der ikke er ødelagt	361
21.3. Transportomkostninger og oprydningsomkostninger	361
21.4. Afgifter, leveringsomkostninger mv	362
21.5. Prisstigninger og prisfald	364
21.6. Genanskaffelse umulig eller urimelig	365
21.7. Bevisbyrden	367
21.8. Berigelsesforbudet	367
21.9. Afskrivningsprincip og handelsværdi – Forholdet til erstatningsretten	368
21.10. Fradrag for alder og brug	369
21.11. Fradrag for nedsat anvendelighed	369
21.12. Fradrag for andre omstændigheder	370
21.13. Skadesopgørelse i praksis	370
21.14. Selskabets ret til den ødelagte ting – Rudera	370
Kap. 22. Erstatning for partiel skade	372
22.1. Forskellige beregningsmåder	372
22.2. Reparationsprisen	373
22.3. Eget arbejde	374
22.4. Nye reservedele	375
22.5. Færdigreparation	376
22.6. Mangelfuld reparation	377
22.7. Skade på reparerede ting	377
22.8. Ting der ikke er beskadiget	378
22.9. Reparation umulig	378
22.10. Nedsat handelsværdi	379
22.11. Totalskade eller partiel skade	379

Kap. 23. Erstatning for indbogenstande	381
23.1. Grundprincippet – FAL § 37, stk. 2	381
23.2. Forsikringsvilkår om udvidet dækning	382
23.3. Berigelsesforbudet	382
23.4. Begrebet »Indbogenstande«	383
23.5. Nedsat nytteværdi	384
23.6. Forsikringsvilkår om indskrænket dækning	388
Kap. 24. Erstatning for fast ejendom	391
24.1. Grundprincippet – FAL § 37, stk. 3	391
24.2. Forsikringsvilkår om udvidet dækning – Nyværdiforsikring	392
24.3. Berigelsesforbudet	392
24.4. Væsentlig forringelse – 30%-reglen	393
24.5. Genopførelse	396
24.6. Forladte bygninger	398
24.7. Følgeudgifter	398
24.7.1. Restværdierstatning	399
24.7.2. Lovliggørelseserstatning	399
24.7.3. Oprydningsomkostninger	400
24.7.4. Huslejetab, flytteomkostninger mv	401
Kap. 25. Erstatning for tilvirkede varer	402
25.1. Salgsprisen – FAL § 28	402
25.2. Genstande som sikrede har tilvirket til salg	402
25.3. Halvfabrikata og råvarer	403
25.4. Salgsprisen	404
25.5. Fradrag for salgsomkostninger, undgået handelsrisiko og »kontantrabat«	404
Kap. 26. Erstatningskravet	406
26.1. Forfaldstiden – FAL § 24, stk. 1, 1. pkt.	406
26.2. A conto-udbetaling – FAL § 24, stk. 1, 2. pkt.	409
26.3. Renter – FAL § 24, stk. 2	410
26.4. Fordringshavermora	410
26.5. Efterbetaling	411
26.6. Tilbagesøgning – Conductio indebiti	412
26.7. Forældelse	413
26.7.1. Forældelse af erstatningskrav – FAL § 29	413
26.7.2. Forældelsesfristens begyndelse	414

26.7.2.1. 2-årig forældelse	414	29.2.2.3. Kreditorbeskyttelse	445
26.7.2.2. 5-årig forældelse	416	29.2.3. Panthavere	445
26.7.3. Udelukkelse af forældelse	417	29.2.4. Indhavere af tinglige rettigheder	446
26.7.4. Afbrydelse og suspension af forældelse	417	29.2.5. Den der bærer faren	447
26.7.5. Afkald på forældelse	418	29.3. Urigtige oplysninger, fremkaldelse af forsikrings-	
26.7.6. Forældelse af rentekrav	419	begivenheden mv. – Identifikation	448
Kap. 27. Underforsikring og overforsikring	420	29.3.1. Urigtige oplysninger	448
27.1. Begrebet underforsikring – FAL § 40	420	29.3.2. Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	451
27.2. Retsvirkningerne af underforsikring	420	29.3.3. Anmeldelse af forsikringsbegivenheden og	
27.3. Underforsikring og selvrisko	422	redningsforanstaltninger	452
27.4. Forsikring au premier risque og brøkdelsforsikring	422	29.3.4. Fareforøgelse	453
27.5. Fuldværdiforsikring	423	29.3.5. Sikkerhedsforholdsregler	453
27.6. Overforsikring	424	29.3.6. Præmiebetaling	454
Kap. 28. Dobbeltforsikring	425	29.4. Ændring, opsigelse af forsikringen – FAL § 56, stk. 1	456
28.1. Begrebet dobbeltforsikring	425	29.4.1. Hovedreglen om forsikringstagerens	
28.1.1. Gyldige og »virksomme« forsikringsaftaler	425	dispositioner	456
28.1.2. Forsikring af en interesse	426	29.4.2. Forsikringstagerens retsstridige dispositioner	
28.1.3. Forsikring af samme interesse	426	– FAL § 56, stk. 2	456
28.1.4. Forsikring mod samme fare	427	29.4.3. Bygningsbrandforsikring	458
28.2. Retsvirkningerne af dobbeltforsikring	428	29.4.4. Panthaverdeklaration	459
28.2.1. Solidarisk hæftelse – FAL § 41	428	29.4.5. Sø- og transportforsikring af varer	459
28.2.2. Solidarisk hæftelse og regres – FAL § 42	429	29.5. Udbetaling af erstatning	460
28.2.3. Subsidiær hæftelse – FAL § 43, stk. 1, 1. pkt.	431	29.5.1. Den sikredes ret til erstatning – FAL § 57,	
28.2.4. Proratahæftelse – FAL § 43, 1, 2. pkt.	432	stk. 1	460
28.2.5. Kombineret subsidiær hæftelse og prorata-		29.5.2. Udbetaling til forsikringstageren	461
hæftelse	433	29.5.2.1. Hovedreglen – FAL § 57, stk. 2	461
28.2.6. Ansvarsfrihed – FAL § 43, stk. 2	433	29.5.2.2. Skade på pantsatte ting – FAL § 58	462
28.2.7. Forsikringstagerens ret til opsigelse	433	29.5.2.3. Forsikringstagerens afregning	463
28.2.8. Forsikringstagerens oplysningspligt – FAL § 44	434	29.5.3. Udbetaling til den sikrede	463
28.3. Dobbeltforsikringsoverenskomster	435	29.6. Retssstillingen når der er flere sikrede	466
Kap. 29. Forsikring af tredjemands interesse	439	Kap. 30. Forsikring og erstatning	468
29.1. Almindeligt om FAL § 54	439	30.1. Regelsystemet og den bærende idé – EAL §§ 19-22	468
29.2. Hvilke personer omfattes af FAL § 54?	441	30.2. Hovedreglen om bortfald af erstatningsansvar	468
29.2.1. Det generelle fortolkningsprincip	441	30.2.1. Skadevolderens erstatningspligt	468
29.2.2. Ejere	442	30.2.2. Tvivlsom forsikringsdækning	469
29.2.2.1. Endelige ejere	442	30.2.3. Selvforsikring	470
29.2.2.2. Betingede ejere	444	30.2.4. Undladt forsikring og egen skyld	471
		30.2.5. Kulanceerstatning	472
		30.2.6. Forsikring med eller bonusret eller selvrisko	472

30.2.7. Underforsikring	473
30.2.8. Tingsforsikring og driftstabsforsikring	473
30.2.9. Ansvarsforsikring	474
30.2.10. Andre former for skadesforsikring	474
30.2.11. Summaforsikring – Personforsikring	476
30.3. Undtagelser fra hovedreglen om bortfald af erstatningsansvar	477
30.3.1. Forsæt	477
30.3.1.1. Den almindelige regel	477
30.3.1.2. Følger af forskellige handlinger ...	478
30.3.2. Grov uagtsomhed	478
30.3.3. Offentlig virksomhed eller virksomhed der kan ligestilles hermed	481
30.3.4. Erhvervsmæssig virksomhed eller virksomhed der kan ligestilles hermed	482
30.3.5. Ansvar efter færdselsloven, luftfartsloven og søloven	485
30.3.5.1. Færdselsloven	485
30.3.5.2. Luftfartsloven	486
30.3.5.3. Søloven	487
30.4. Regresret	487
30.4.1. Almindelige regler – EAL § 22, stk. 1	487
30.4.2. Regresrettens betydning for den sikredes rettigheder	488
30.4.2.1. Aftaler om erstatning	488
30.4.2.2. Konkurrence mellem den sikredes er- ningskrav og selskabets regreskrav	490
30.4.3. Regresaftaler	491
30.4.3.1. Den praktiske baggrund	491
30.4.3.2. Et praktisk eksempel	492
Kap. 31. Søforsikring – lystfartøjsforsikring	494
31.1. Søforsikringens kilder	494
31.1.1. Søforsikring i almindelighed	494
31.1.2. Lystfartøjsforsikring	495
31.2. Begrebet søforsikring	496
31.3. Kaskoforsikring	497
31.3.1. Hvem dækker forsikringen?	497
31.3.1.1. Søforsikring i almindelighed	497
31.3.1.2. Lystfartøjsforsikring	497

31.3.2. Panthaverdeklaration	497
31.3.2.1. Søforsikring i almindelighed	497
31.3.2.2. Lystfartøjsforsikring	499
31.3.3. Hvad omfatter forsikringen?	500
31.3.3.1. Søforsikring i almindelighed	500
31.3.3.2. Lystfartøjsforsikring	500
31.3.4. Hvad dækker forsikringen?	500
31.3.5. Ulykkelig hændelse	501
31.3.5.1. Søforsikring i almindelighed	501
31.3.5.2. Lystfartøjsforsikring	503
31.3.6. Totalskade og partiel skade	504
31.3.6.1. Søforsikring i almindelighed	504
31.3.6.2. Lystfartøjsforsikring	505
31.3.7. Krig	505
31.3.7.1. Søforsikring i almindelighed	505
31.3.7.2. Lystfartøjsforsikring	506
31.3.8. Naturforstyrrelser mv	506
31.3.9. Bidrag til havari grosse	506
31.3.10. Erstatningsansvar over for tredjemand	507
31.3.10.1. Søforsikring i almindelighed	507
31.3.10.2. Lystfartøjsforsikring	508
31.3.11. Samvirkende skadesårsager	508
31.3.12. Fareforøgelse	509
31.3.12.1. Almindelige regler	509
31.3.12.2. Deviation – Rute- og fartområde .	510
31.3.13. Sikkerhedsforholdsregler – »Sødygtighed« og »Sikker Havn«	513
31.3.13.1. Søforsikring i almindelighed	513
31.3.13.2. Lystfartøjsforsikring	513
31.3.14. Skadesopgørelse	514
31.3.14.1. Almindelige regler – Totalskade .	514
31.3.14.2. Skib under bygning	514
31.3.14.3. Partiel skade	515
31.3.14.4. Lystfartøjsforsikring	515
31.3.14.5. Takseret police	515
31.4. Kaskointeresseforsikring	516
31.5. »Protection and indemnity«-forsikring	517
31.6. Fragtforsikring	517
31.7. Fragtinteresseforsikring	518
31.8. Forsikring af udredning	519

31.9. Vareforsikring	519
31.9.1. Hvem dækker forsikringen?	519
31.9.2. Hvad omfatter forsikringen?	519
31.9.3. Hvad dækker forsikringen?	520
31.9.4. Fareforøgelse (Deviation og forsendelse med andet skib)	521
31.9.5. Skadesopgørelse	522
13.1.10. Forsikring af ladningsinteresse	523
Kap. 32. Ejendomsforsikring	524
32.1. Forsikringsformer	524
32.2. Hvem dækker forsikringen?	524
32.3. Hvad omfatter forsikringen?	525
32.4. Hvad dækker	529
32.4.1. Skade der sker pludselig?	529
32.4.1.1. Den almindelige regel	529
32.4.1.2. Tilfælde hvor skaden ikke er pludselig	531
32.4.1.3. Tilfælde, hvor den umiddelbare årsag til skaden ikke er pludselig ..	533
32.4.1.4. Tilfælde, hvor den umiddelbare årsag til skaden er pludselig	534
32.4.1.5. Tilfælde, hvor skaden skyldes »almin- delig brug« eller er »påregnelig« ..	535
32.4.2. Brand (ildsvåde)	539
32.4.3. Lynnedslag	539
32.4.4. Eksplosion og sprængning	540
32.4.5. Kortslutning	544
32.4.6. Vandskader	546
32.4.6.1. Den almindelige regel	546
32.4.6.2. Udstrømning og udsivning	546
32.4.6.3. Voldsomt skybrud eller tøjbrud ...	547
32.4.6.4. Oversvømmelser	550
32.4.6.5. Frostskader	550
32.4.7. Rørskader	551
32.4.8. Storm og skypumper	553
32.4.9. Snetryk	555
32.4.10. Tyveri og hærværk	555
32.4.11. Glas og kummer	555
32.4.12. Svamp	556

32.4.13. Insekter	559
32.4.14. Krig	561
32.4.15. Naturforstyrrelser	561
Kap. 33. Indboforsikring	562
33.1. Forsikringsformer	562
33.2. Hvem dækker forsikringen?	562
33.2.1. Den almindelige regel	562
33.2.2. Forsikringstageren	563
33.2.3. Ægtefælle og samlever(ske)	563
33.2.4. Bofællesskab og kollektiv	566
33.2.5. Børn	566
33.2.6. Medhjælp i husholdningen	568
33.2.7. Feriegæster og logerende	568
33.2.8. Afbetalingssælgere og panthavere	568
33.2.9. Lån, leje og opbevaring (Depositum)	569
33.2.9.1. Lån	569
33.2.9.2. Leje	569
33.2.9.3. Opbevaring (Depositum)	569
33.2.9.4. Praksis	570
33.3. Hvor dækker forsikringen?	571
33.3.1. Den almindelige regel	571
33.3.2. Ting der befinder sig i eller ved helårsboligen	572
33.3.3. Ting der midlertidigt befinder sig uden for helårsboligen	572
33.3.4. Loft- og kælderrum	575
33.3.5. Fritidshuse, campingvogne m.v.	576
33.4. Hvad omfatter forsikringen?	576
33.4.1. Privat indbo	576
33.4.2. Andre ting	580
33.5. Hvad dækker forsikringen?	581
33.5.1. Skade der sker pludseligt	581
33.5.2. Brand (ildsvåde)	583
33.5.3. Lynnedslag	587
33.5.4. Eksplosion og sprængning	587
33.5.5. Kortslutning	588
33.5.6. Vandskade og stormskade	588
33.5.7. Tyveri	589
33.5.7.1. Den almindelige regel	589
33.5.7.2. Indbrudstyveri	591

33.5.7.3. Simpelt tyveri	595
33.5.7.4. Ran	595
33.5.8. Færdselsuheld	600
33.5.8.1. Forsikringsvilkår	600
33.5.8.2. Påkørsel, sammenstød, væltning ..	601
33.5.8.3. Trafikmiddel	602
33.5.8.4. Transportskader	605
33.5.9. Dybfrostskader	605
33.5.10. Andre skader	608
33.5.11. Krig	609
33.5.12. Naturforstyrrelser	609
Kap. 34. Privatanvarsforsikring	610
34.1. Forsikringsformer	610
34.2. Hvem dækker forsikringen?	610
34.3. Hvor dækker forsikringen?	611
34.4. Hvad dækker forsikringen?	611
34.4.1. Ansvar og skade	611
34.4.2. Gæstebudsskader – Gæstebudsklausul	611
34.4.2.1. Forsikringsvilkår	612
34.4.2.2. Privat samvær	613
34.4.2.3. Uagtsomhedsgraden	614
34.4.2.4. Tingsskade – Personsskade	615
34.4.3. Små børn – Børneklausul	616
34.4.4. Ansvar for personsskade, tingsskade og almindelig formueskade	617
34.4.5. Ansvar for skade, der rammer den sikrede personkreds	617
34.4.6. Ansvar under udøvelse af erhverv	619
34.4.7. Ansvar under »arbejde for andre«	621
34.4.8. Ansvar i kontraktsforhold	621
34.4.8.1. Den almindelige regel	621
34.4.8.2. Ansvar for tekniske installationer ..	624
34.4.9. Ansvar for skade på ting i varetægt	625
34.4.9.1. Den almindelige regel	625
34.4.9.2. Uretmæssig råden	626
34.4.9.3. Børn og unge mennesker	629
34.4.9.4. Retmæssig råden	630
34.4.9.5. Ansvar for skade på lånt og lejet indbo	631

34.4.10. Ansvar for skade forvoldt ved benyttelse af motorkøretøjer	633
34.4.11. Ansvar for skade forvoldt ved forurening ..	635
34.4.11.1. Forsikringsvilkårene	635
34.4.11.2. Begrebet forurening	635
34.4.11.3. Enkeltstående uheld	636
34.4.11.4. Offentlige forskrifter	637
34.4.12. Ansvar for negotiorum gestio	638
34.4.13. Andre former for ansvar	639
34.5. Forholdet mellem selskabet og forsikringstageren ...	640
34.5.1. Sagsomkostninger – FAL § 92, stk. 1	640
34.5.2. Renter – FAL § 92, stk. 2 og 3	642
34.5.3. Forsikringstagerens anerkendelse af erstatningsansvar – FAL § 94	642
34.5.4. Selskabets anerkendelse af erstatningsansvar	644
34.5.5. Valg af advokat	644
34.6. Forholdet mellem selskabet og den skadelidte	645
34.6.1. Skadelidtes krav mod selskabet – FAL § 95, stk. 1	645
34.6.2. Flere skadelidte – FAL § 95, stk. 2	647
34.6.3. Erstatningsudbetaling til skadelidte	647
34.6.4. Beskyttelse mod forsikringstagerens overdragelse og mod forsikringstagerens kreditorer ..	648
34.6.5. Beskyttelse mod forsikringstagerens aftaler med selskabet – FAL § 96	648
34.6.6. Modregningsret	649
34.7. Gensidig skadeforvoldelse	650
Kap. 35. Motorkøretøjsforsikring	652
35.1. Forsikringsformer	652
35.1.1. Personmotorkøretøjer og andre motorkøretøjer ..	652
35.1.2. Lovpligtige og frivillige forsikringer	652
35.1.3. Ansvarsforsikring	653
35.1.4. Uforsikrede motorkøretøjer	653
35.1.5. Kaskoforsikring	654
35.1.6. Afsavnsforsikring	654
35.1.7. Autoulykkesforsikring	655
35.2. Hvem dækker forsikringen	655
35.2.1. Ansvarsforsikring	655
35.2.1.1. Den almindelige regel	655

35.2.1.2. Retmæssige brugere	657
35.2.1.3. Lejere	658
35.2.1.4. Værksteder og forhandlere	658
35.2.1.5. Købere	659
35.2.2. Kaskoforsikringen	659
35.2.2.1. Den almindelige regel	659
35.2.2.2. Afbetalingssælgere og underpant- havere	660
35.2.2.3. Købere	660
35.3. Hvor dækker forsikringen?	660
35.4. Hvad dækker ansvarsforsikringen?	661
35.5. Regresansvar ved autoansvarsforsikring	663
35.5.1. Forsæt og grov uagtsomhed – Færdselsloven § 108, stk. 2	663
35.5.2. Regres ved forsikringstagerens forsæt	663
35.5.3. Forsikringsvilkårene	664
35.5.4. Begrebet forsæt	664
35.5.5. Regres ved andre sikredes forsæt	664
35.5.6. Regres ved tredjemands forsæt	665
35.5.7. Regresret ved forsikringstagerens grove uagtsomhed (grove hensynsløshed)	666
35.5.8. Forsikringsvilkårene	666
35.5.9. Begrebet grov hensynsløshed	666
35.5.10. Regres ved andre sikredes grove uagtsomhed (grove hensynsløshed)	669
35.5.11. Regres ved tredjemands grove uagtsomhed (grove hensynsløshed)	669
35.5.12. Regres ved spirituskørsel, manglende kørekort	669
35.5.13. Regres ved udlejning af motorkøretøjer ...	670
35.5.14. Regres ved overtrædelse af reglerne om prøveskilte	671
35.5.15. Regres ved salg af motorkøretøjer	671
35.6. Forholdet overfor skadelidte	672
35.7. Hvad omfatter kaskoforsikringen?	672
35.8. Hvad dækker kaskoforsikringen?	673
35.8.1. Enhver skade	673
35.8.2. Nedstyrtning af genstande	674
35.8.3. Tyveri, røveri og bortkomst	676
35.8.4. Mekaniske skader	677

35.8.5. Vejrskader	678
35.8.6. Skade ved af- og pålæsning	679
35.8.7. Skade ved bearbejdning eller behandling ..	679
35.8.8. Motorløb	680
35.9. Skader forvoldt med forsæt	681
35.9.1. Forsikringstagerens forsæt	681
35.9.2. Andre sikredes forsæt	681
35.9.3. Tredjemands forsæt	682
35.10. Skade forvoldt ved grov uagtsomhed	682
35.10.1. Forsikringstagerens grove uagtsomhed	682
35.10.2. Andre sikredes grove uagtsomhed	684
35.10.3. Tredjemands grove uagtsomhed	685
35.11. Skade forvoldt under selvforskyldt beruselse	685
35.11.1. Forsikringstagerens selvforskyldte beruselse	685
35.11.2. Andre sikredes selvforskyldte beruselse ...	685
35.11.3. Tredjemands selvforskyldte beruselse	686
35.12. Skade på grund af manglende kørekort	688
35.12.1. Forsikringstagerens manglende kørekort ..	688
35.12.2. Andre sikredes manglende kørekort	690
35.12.3. Tredjemands manglende kørekort	691
35.13. Skade på grund af mangelfuld vedligeholdelse	692
35.14. Skade på grund af udlejning	693
35.15. Krig, naturforstyrrelser	694

Kap. 36. Retshjælpsforsikring	695
36.1. Forsikringsformer	695
36.2. Hvem dækker forsikringen	695
36.3. Erstatning, forsikringssum og selvrisiko	696
36.4. Retshjælpsforsikring og fri proces	696
36.5. Advokatbistand	698
36.6. Retshjælpsforsikringens tilknytning til de enkelte forsikringsarter	700
36.7. Hvilke omkostninger dækker forsikringen?	700
36.7.1. Omkostninger som har været rimelige	700
36.7.2. Omkostninger ved tvister	704
36.7.3. Tvister som vil kunne indbringes for en domstol eller afgøres ved voldgift	707
36.7.3.1. Tvister som vil kunne indbringes for en domstol	707
36.7.3.2. Tvister som afgøres ved voldgift ..	708

36.7.4. Omkostningernes art	708
36.7.4.1. Egne sagsomkostninger	708
36.7.4.2. Omkostninger til modparten	709
36.7.4.3. Syn og skøn	709
36.7.4.4. Specialisterklæringer	709
36.7.4.5. Andre omkostninger	709
36.8. Hvilke omkostninger dækker forsikringen ikke?	710
36.8.1. Erhvervsudøvelse	710
36.8.2. Tvister om skatter og afgifter	716
36.8.3. Familieretlige tvister	716
36.8.4. Opløsning af sameje, skiftesager	717
36.8.5. Dødsbobehandling og arv	718
36.8.6. Private injuriesager	718
36.8.7. Straffesager	719
36.8.8. Inkassosager	719
36.8.9. Sager om fast ejendom	720
36.8.9.1. Dækning under ejendomsforsikringen	720
36.8.9.2. Dækning under familieforsikringen	721
36.8.10. Sager om lystfartøjer	722
36.8.10.1. Dækning under lystfartøjsforsikringen	722
36.8.10.2. Dækning under familieforsikringen	722
36.8.11. Sager om motordrevne køretøjer	722
Kap. 37. Erhvervs- og produktansvarsforsikring	724
37.1. Forsikringsformer	724
37.2. Hvem dækker forsikringen?	724
37.3. Hvor dækker forsikringen?	725
37.3.1. Den almindelige regel	725
37.3.2. Erhvervsansvar	725
37.3.3. Produktansvar	726
37.4. Hvad dækker forsikringen	727
37.4.1. Ansvar og skade	727
37.4.2. Erhvervsansvar	727
37.4.3. Produktansvar	728
37.4.4. Personskade, tingsskade og almindelig formueskade	729
37.4.5. Ansvar for misligholdelse	731
37.4.6. Ansvar for skade på ting i varetægt	733
37.4.7. Ansvar for skade på ting der bearbejdes	734
37.4.8. Ansvar ifølge tilsagn	735

37.4.9. Ansvar for særlige skader	736
37.5. Redningsforanstaltninger	736
37.6. Forholdet mellem selskabet og forsikringstageren (sagsomkostninger mv.)	737
36.7. Forholdet mellem selskabet og den skadelidte	737
Kap. 38. Særlige former for skadesforsikring	738
38.1. Husdyrforsikring	738
38.1.1. Forsikringsformer	738
38.1.2. Hvem dækker forsikringen?	739
38.1.3. Hvad dækker forsikringen?	739
38.1.4. Forsikringstiden – Skadesårsagsprincip	740
38.1.5. Skadesopgørelse	741
38.2. Garanti- og kreditforsikring	741
38.2.1. Garantiforsikring	741
38.2.2. Kreditforsikring	743
38.3. Driftstabsforsikring	744
38.3.1. Forsikringsformer	744
38.3.2. Hvad dækker forsikringen?	745
38.3.3. Skadesopgørelse	746
38.4. Datamaskinforsikring (EDB-forsikring)	747
38.5. Luftfartøjsforsikring	748
38.6. Haglskadeforsikring	748
38.7. Advokatansvarsforsikring	749
38.7.1. Forsikringsformer	749
38.7.2. Hvem dækker forsikringen?	749
38.7.3. Hvor dækker forsikringen?	749
38.7.4. Hvad dækker forsikringen	749
Kap. 39. Livsforsikring	752
39.1. Forsikringsformer	752
39.1.1. Begrebet livsforsikring	752
39.1.2. Kapitalforsikring	752
39.1.3. Renteforsikring	753
39.1.4. Tredjemands liv – »Nøglepersonforsikring«	753
39.1.5. Børns liv – »Englemageri«	754
39.1.6. Livsforsikring som summaforsikring eller skadesforsikring	755
39.2. Præmiebetaling, fortrydelsesret mv	755
39.2.1. Præmiebetaling	755

39.2.2. Fortrydelsesret – FAL § 97a	755
39.2.3. Præmiehenstand og præmiefritagelse	756
39.3. Tilbagekøbsværdi, fripolice og policelån	759
39.3.1. Tilbagekøbsværdi	759
39.3.2. Fripolice	760
39.3.3. Policelån	760
39.4. Hvor dækker forsikringen?	761
39.5. Hvad dækker forsikringen?	761
39.5.1. Dødsriteriet	761
39.5.2. Ethvert dødsfald	762
39.5.3. Selvmord	762
39.6. Indsættelse af en begunstiget – FAL § 102, stk. 1	764
39.6.1. Retten til at indsætte en begunstiget	764
39.6.2. Formkrav ved indsættelse af en begunstiget	
– FAL § 103	766
39.6.2.1. Optagelse i policen	766
39.6.2.2. Skriftlig meddelelse til selskabet	767
39.6.2.3. Påtegning på policen	768
39.6.2.4. Testamente	769
39.6.2.5. Ægtepagt	770
39.6.3. Undladelse af at iagttage formkravene	770
39.7. Fortolkning af begunstigelsesklausuler	771
39.7.1. Individuelle klausuler og standardklausuler	771
39.7.2. »Ægtefælle«	771
39.7.3. »Børn«	775
39.7.4. »Arvinger«	776
39.7.5. »Nærmeste pårørende«	776
39.8. Bortfald af begunstigelse	777
39.8.1. Den begunstigedes død – FAL § 106	777
39.8.2. Indtrædelsesret	777
39.8.3. Tilvækstret (Jus accrescendi)	778
39.8.4. Livsforsikring med udbetaling – FAL § 107	779
39.8.5. Overdragelse eller pantsætning af policen	780
39.9. Tilbagekaldelse af begunstigelse	780
39.9.1. Retten til at tilbagekalde begunstigelse	780
39.9.2. Uigenkaldelig begunstigelse	780
39.9.3. Formkrav ved tilbagekaldelse af begunstigelse	780
39.10. Den begunstigedes retsstilling inden forsikrings-	
begivenheden	782

39.10.1. Retsstillingen når begunstigelsen er	
genkaldelig	784
39.10.2. Retsstillingen når begunstigelsen er	
uigenkaldelig	784
39.11. Den begunstigedes retsstilling efter	
forsikringsbegivenheden	785
39.11.1. Udbetaling til den begunstigede	785
39.11.2. Forholdet til forsikringstagerens ægtefælle	
og tvangsarvinger – FAL § 104, stk. 2	786
39.11.3. Forholdet til forsikringstagerens kreditorer	790
39.12. Overdragelse og betaling af livsforsikringspolicer	
– FAL §§ 113-114	790
39.12.1. Overdragelse	790
39.12.2. Fortabelse af rettigheder – FAL § 113	791
39.12.3. Betingelserne for fortabelse af rettigheder	792
39.12.4. Fortabelse af indsigelser – FAL § 114, 1. led	794
39.12.5. Betingelserne for fortabelse af indsigelser	795
39.12.6. Betaling – FAL § 114, 2. led	795
39.13. Kreditorfølgning mod livsforsikringspolicer	795
39.13.1. Hovedreglen om udelukkelse af kreditor-	
følgning – FAL § 116, stk. 1	795
39.13.2. Udbetalte forsikringssummer	795
39.13.3. Den berettigede som »juridisk person«	796
39.13.4. »Ulovlige« forsikringssummer	796
39.13.5. Overdragne livsforsikringer – FAL § 116,	
stk. 2	799
39.13.6. Forsikringstagerens konkurs FAL § 117	800
Kap. 40. Ulykkesforsikring	801
40.1. Forsikringsformer	801
40.1.1. Begrebet ulykkesforsikring	801
40.1.2. Ulykkesforsikring på tredjemands liv og	
børns liv	803
40.1.3. Ulykkesforsikring som summaforsikring eller	
skadesforsikring	804
40.2. Hvor dækker forsikringen?	805
40.3. Hvad dækker forsikringen?	805
40.3.1. Abstrakt bestemmelse af begrebet	
»ulykkestilfælde«	805

40.3.2. Konkret bestemmelse af begrebet »ulykkestilfælde«	806
40.3.3. Selvmord	810
40.3.4. Grov uagtsomhed	812
40.3.5. Selvforskyldt beruselse	813
40.3.6. Andre undtagne risici	815
40.3.6.1. Flyverisiko	815
40.3.6.2. Farlig sport	815
40.3.6.3. Slagsmål	816
40.3.6.4. Opdagelsesrejser og ekspeditioner ..	816
40.3.6.5. Motorcykelulykker	817
40.3.6.6. Krig, naturforstyrrelser og lignende	816
40.4. Samvirkende skadesårsager	818
40.5. Indsættelse af en begunstiget mv	820
40.6. Kreditorforfølgning	821
40.7. Skadesopgørelse	822
40.7.1. Dagpengeerstatning (Arbejdsevneerstatning) .	822
40.7.2. Invaliditetserstatning (Ménerstatning)	822
40.7.3. Dødsfaldserstatning	822
40.7.4. Helbredsudgifter	825
Forkortelser	827
Sagregister	835
Citerede bestemmelser i FAL	871
Citerede domme mv	875

Kapitel 1

Ide, teknik og organisation

1.1. Risiko og minimering af risiko

Den *bærende idé* bag begrebet forsikring hænger sammen med behovet for at undgå eller dog minimere de forskellige former for risiko, som livet og tilværelsen nu engang indeholder.

Alle mennesker og alle virksomheder er udsat for mange forskellige former for *risiko*. Mennesker er udsat for risikoen for at komme til skade eller blive syge, således at de på grund af invaliditet eller anden arbejdsudygtighed i øvrigt mister indtægter. Mennesker er også udsat for risikoen for at dø uventet og dermed for risikoen for, at der er en efterlevende ægtefælle eller børn, som ikke eller kun vanskeligt kan klare sig selv. En virksomhed er udsat for risikoen for, at leverede produkter forvolder skade på omgivelserne. Og både mennesker og virksomheder er udsat for risikoen for at miste ejendele ved f.eks. brand eller tyveri. Der er i praksis en næsten uendelig række af forskellige former for risiko.

For de fleste er det vigtigt at undgå eller dog minimere de forskellige former for risiko. Hvor arbejdet hermed sker på grundlag af en systematisk undersøgelse og bearbejdning, kaldes den teknik, der benyttes, for *risk management*.

1.2. Risk management og forsikring

Der er i det væsentlige *tre muligheder* at vælge imellem for den, der står overfor en risiko:

En mulighed er at *eliminere risikoen*. Mennesker kan sørge for at leve sundt og på den måde i nogen grad eliminere risikoen for arbejdsudygtighed på grund af sygdom eller risikoen for at dø uventet. En virksomhed kan gennemføre kontrolforanstaltninger og på den måde i nogen grad eliminere risikoen for farlige produkter. Der kan installeres brandslukningsanlæg eller brandalarmer, som i nogen grad eliminerer risikoen for brand, der kan installeres tyverisikringsanlæg af forskellig art eller tyverialarmer, som i nogen grad eliminerer risikoen for tyveri etc.

En anden mulighed er at *leve med risikoen*. Mennesker kan vælge at ryge eller på anden måde at leve usundt og så betale prisen herfor i form af sygdom eller en tidlig død. – Hvor det er en virksomhed, der vælger at leve med risikoen, og budgetterer hermed i regnskaberne, taler man om selvforsikring.